Politisk fyraftensmøde om den nationale kvalitetsundersøgelse på 3-5-årsområdet

Holbæk, 11. juni 2025

Kvalitet i kommunale daginstitutioner for 3-5-årige børn

Regionale møder

VIVE
DET NATIONALE FORSKNINGS- OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD

Danmarks evaluerings institut

Undersøgelsen er repræsentativ

100 daginstitutioner

56 kommuner

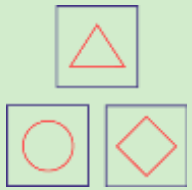

185 stuer

Undersøgelsen bygger på:

Observationer af det pædagogiske læringsmiljø

Data om rammeforhold fra de deltagende institutioner, kommuner og Danmarks Statistik

Interviews med pædagogisk personale i 10 daginstitutioner

Kvaliteten er vurderet med observationsredskabet KIDS

- Redskabet er udviklet i Danmark og bygger på forskning om gode betingelser for børns trivsel og udvikling
- Redskabet afspejler det fælles pædagogiske grundlag

Relationer
- Barn-voksen relation
- Støtte til børnenes indbyrdes relationer

Leg og aktivitet
- Børneinitieret leg
- Støtte til børnenes leg
- Vokseninitierede aktiviteter

Fysiske omgivelser
- Indendørs
- Udendørs

Overordnede resultater

- Stor forskel på kvalitet i de pædagogiske læringsmiljøer

Overordnede resultater

- Stor forskel på kvalitet i de pædagogiske læringsmiljøer

- I 27 % af daginstitutionerne vurderes stuerne i forskellig kvalitetskategorier

Fremragende

God

Understøtter alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse – og kan forventes at gøre en kompenserende positiv forskel for børn i udsatte positioner

Tilstrækkelig

Børnene bliver passet på forsvarlig vis, og miljøet understøtter i en *vis* grad børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Kan ikke forventes at gøre en positiv kompenserende forskel for børn i udsatte positioner.

Utilstrækkelig

Understøtter i *lav* grad børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Kan ikke forventes at gøre en positiv kompenserende forskel for børn i udsatte positioner.

Ringe

God kvalitet

- Samspil er præget af rummelige mønstre
- Længerevarende samtaler om oplevelser
- Samspil er anerkendende
- Trøster og hjælper til følelsesregulering
- Støtter børnefællesskaber
- Blik for børn i udsatte positioners deltagelse
- Støtter legemuligheder
- Mange forskellige aktiviteter, der er alderssvarende og tilpasses børnenes perspektiver
- Indretter med gode legesteder med bredt og varieret legetøj. Legepladsen er indrettet med blik for at minimere forstyrrelser

Utilstrækkelig kvalitet

- Samspillet er præget af trange mønstre
- Samtaler er få og kortvarige
- Tonen er præget af irettesættelse, og skæld ud kan forekomme
- Lav grad af trøst og hjælp til følelsesregulering
- Lav grad af støtte til børnefællesskaber
- Lav grad støtte til børn i udsatte positioners deltagelse
- Lav grad af støtte til børns legemuligheder
- Få aktiviteter, og de er ikke altid alderssvarende og tilpasses børnenes perspektiver
- Der er ikke nok varieret legetøj tilgængeligt for børnegruppen indenfor, og der mangler steder hvor børnene kan finde ro.

Relationer

Barn-voksen-relationen vurderes højere end støtte til børnenes indbyrdes relationer

Styrke anerkende og sensitive relationer

17 % På 17 % af stuerne er personalet ’ofte’ eller ’næsten altid’ sensitive ift. barnets behov, oplevelser, intentioner og følelser.

17 % På 17 % af stuerne reagerer personalet 'ofte' eller 'næsten altid’ med irettesættelse.

Styrke støtten til børns indbyrdes relationer og fællesskaber

2 %

På 2 % af stuerne er personalet ’ofte’ eller ’næsten altid’ opmærksomme på børnenes fællesskaber.

6 %

På 6 % af stuerne mægler personalet 'ofte' eller 'næsten altid’ i konflikter mellem børnene.

Leg og aktivitet

Leg og aktivitet er **det område ud af tre, der i gennemsnit vurderes lavest**

Styrke opmærksomhed på børns perspektiver og engagement i aktiviteter

18 % På 18 % af stuerne tilpasser personalet ’ofte’ eller ’næsten altid’ aktiviteterne til børnenes engagement

3 % På 3 % af stuerne igangsætter og faciliterer personalet ’ofte’ eller ’næsten altid’ lege

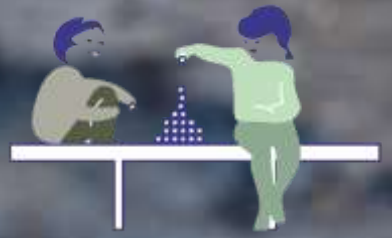

Styrke børns legemuligheder

3 %

På 3 % af stuerne igangsætter og faciliterer personalet 'ofte' eller 'næsten altid' lege

Styrke deltagelsesmuligheder for børn i udsatte positioner

2 %

På 2 % af stuerne er personalet ’ofte’ eller ’næsten altid’ opmærksomme på alle børns deltagelse – også børn i udsatte positioner

4 %

På 4 % af stuerne støtter personalet ’ofte’ eller ’næsten altid’ børn, der har brug for hjælp i leg

Fysiske omgivelser

Resultater for kvaliteten af de fysiske omgivelser indendørs

Resultater for kvaliteten af de fysiske omgivelser udendørs

6 nationale udviklingsbehov

Undersøgelsen peger på, at der i de pædagogiske læringsmiljøer er behov for at styrke:

1. De anerkendende og sensitive samspil og relationer mellem personale og børn.
2. Støtten til børns indbyrdes samspil, relationer og fællesskaber.
3. Børns legemuligheder.
4. Opmærksomheden på børns perspektiver og engagement i de pædagogiske aktiviteter.
5. Deltagelsesmuligheder for børn i udsatte positioner.
6. Fysiske omgivelser indenfor, der fremmer leg, fordybelse og steder til ro.

Rammeforhold

Normeringer

Årsnormeringer

Gennemsnitlig årsnormering: **5,9 børn pr. pædagogisk medarbejder** i institutionen

Gennemsnitlig årsnormering for pædagoger: **12,3 børn pr. pædagog**

Dagsnormeringer på observationsdagen

Gennemsnitlig dagsnormering: **7,2 børn pr. pædagogisk medarbejder** på stuen

Gennemsnitlig pædagognormering på observationsdagen: **22,3 børn per pædagog**

Normeringerne varierer over dagen

Børn pr. pædagogisk medarbejder:

- Morgen, kl. 8.30: 6,4 børn
- Formiddag, kl. 11.00: 5,4 børn
- Middag, kl. 12.30: 11,8 børn
- Eftermiddag, kl.15.25: 5,5 børn

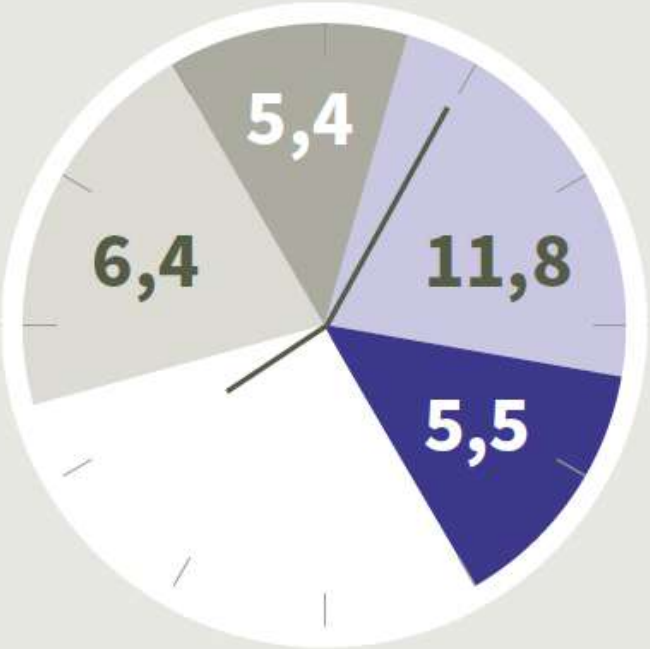

Anciennitet – stor forskel

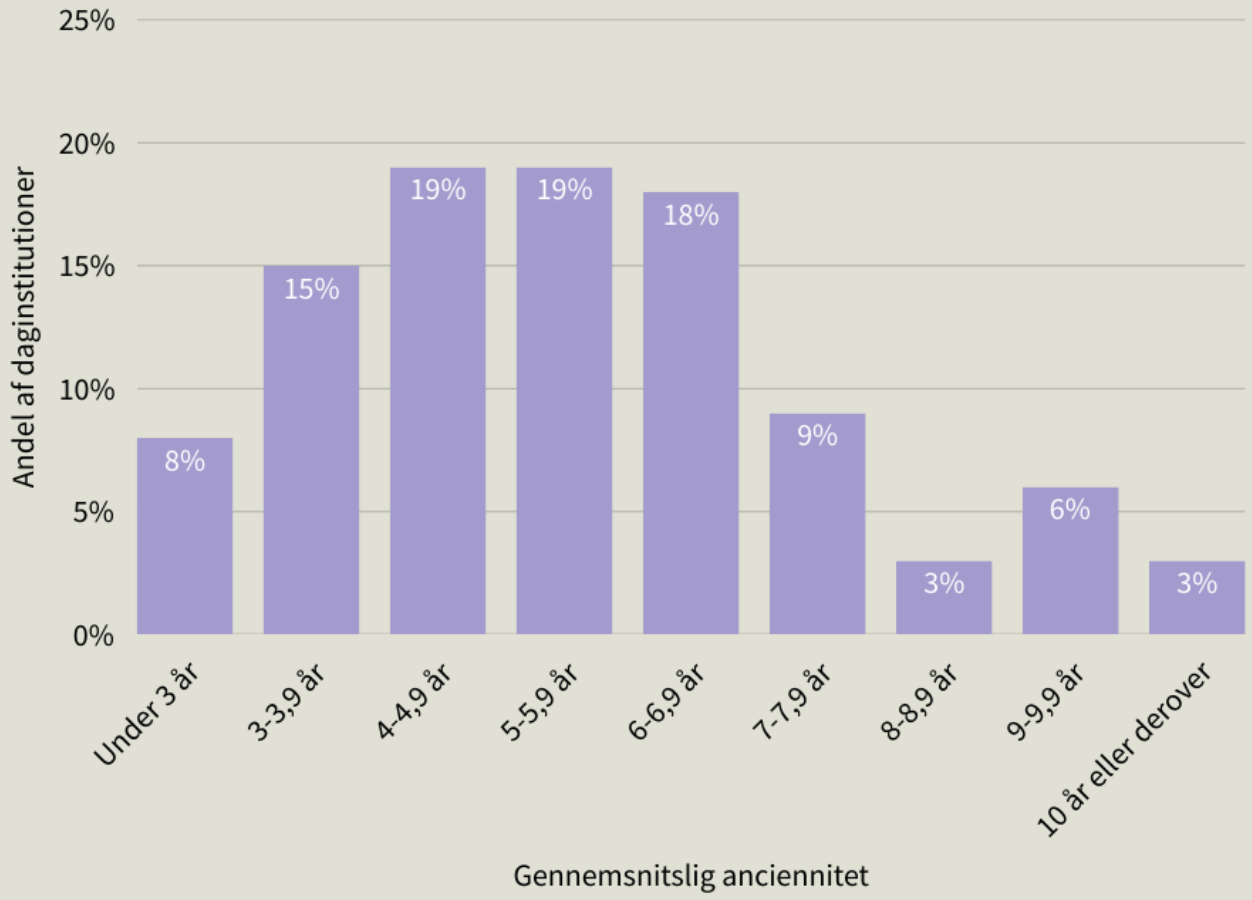

Sammenhængsanalyser

Der er i højere grad **en pædagog til stede om eftermiddagen** på de stuer, hvor det pædagogiske læringsmiljø vurderes ’godt’ sammenlignet med stuer, hvor det pædagogiske læringsmiljø vurderes ’utilstrækkeligt’

Ikke sammenhænge mellem kvaliteten af det **samlede pædagogiske læringsmiljø** og rammeforhold opgjort på **årsniveau**

Konklusion

- Flere nationale undersøgelser peger i samme retning
- Markant forskel på kvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer og forskelle i rammeforhold

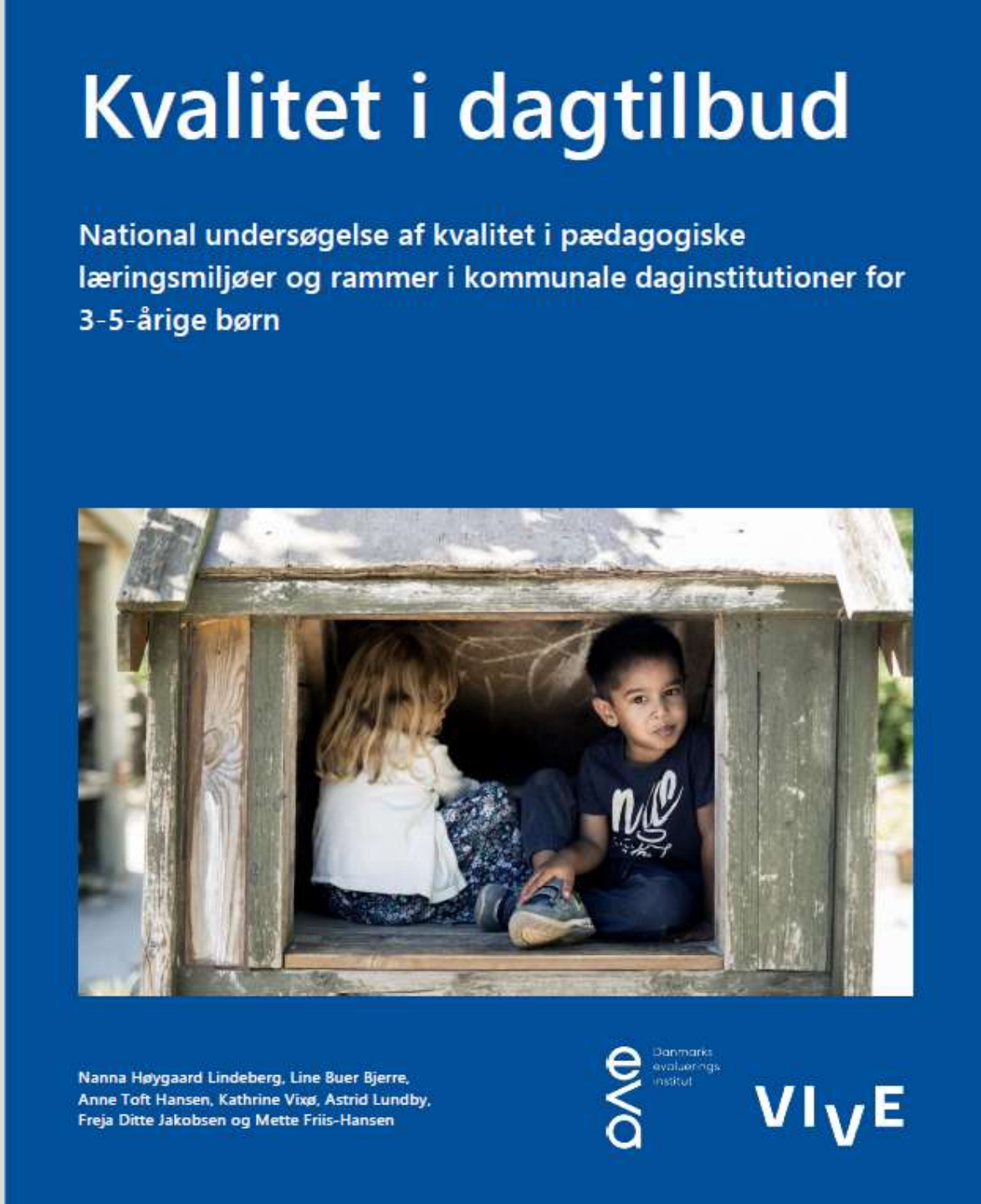

6 relevante indsatsområder

1. FOKUSERET INDSATS HVOR KVALITETEN ER LAVEST
2. TILSYN OG OPFØLGNING
3. PERSONALERESSOURCER
4. KOMPETENCEUDVIKLING
5. FAGLIG LEDELSE
6. EVALUERINGSKULTUR – FRA INTENTION TIL PRAKSIS

Tak for ordene

Nanna Høygaard Lindeberg, nali@vive.dk

Line Buer Bjerre, lbb@eva.dk

Arbejdet med den nationale kvalitetsundersøgelse fra 2023

Fra fund til handling!

Næstved Kommune - 11. juni 2025

Erfaringer fra Næstved Kommune ved:

Lars Hoppe Søe – Formand for Børne - & Uddannelsesudvalget

Nanna Lohman – Direktør for Børn, Unge & Uddannelse

Det kommer vi igennem

- Kort om Næstved
- Den nationale kvalitetsundersøgelse
- Fem hovedspor i vores opfølgning
- Opsamling – hvad tager vi med os

Kort om Næstved - dagtilbudsområdet

- Ca. 85.000 indbyggere
- 3795 børn
- 47 dagtilbud
- 130 dagplejere og ca. 400 børn
- 572 årsværk – normering:
  - 2,7 i vuggestuen
  - 6,0 i børnehave

Organisering

- 1 dagtilbudschef
- 4 områder og områdeledere
- Dagplejeleder
- 46 dagtilbudsledere
- 10 områdepædagoger
- 3 pædagogiske konsulenter

Den nationale kvalitetsundersøgelse 0-2 årsområdet - 2023

- Vi så undersøgelsen som en overordnet indikator på kvalitetsniveauet i vores dagtilbud i Næstved Kommune
- Stor forskel på kvalitet i de pædagogiske læringsmiljøer på tværs dagtilbud:
  - **Begrænset pædagogisk samspil: struktur over relation og pædagogik.**
  - **Behov for styrket faglighed**.

Fem hovedspor:

1. Klar retning
2. Tilsyn
3. Faglig ledelse
4. Sprogudviklende miljøer
5. Kompetenceudvikling

Det politiske niveau

1. Klar retning

- *Fokus på stærke almene fællesskaber* – flest mulig skal passes og undervises i vores almene tilbud.
- En børn og ungepolitik med fokus på kvalitet i forhold til det enkelte barn og (indirekte) på institutionsniveau:

Tiden i barnets liv kan kun bruges én gang *- og der skal være et stort fokus på, at tiden bruges så godt som muligt. Derfor skal der løbende følges op på, at der er en udvikling hen imod de fastsatte mål, og det skal sikres, at de indsatser, der iværksættes, understøtter den ønskede udvikling for det enkelte barn.*

2. Nyt tilsynskoncept

- Ny lovgivning og krav til det pædagogiske tilsyn i forbindelse med lov om minimumsnormeringer = lejlighed til at justere vores tilsynskonceptet.

- Ny ramme for tilsyn vedtaget af Børne- og Uddannelsesudvalget i efteråret 2023 i forlængelse af den nationale kvalitetsundersøgelse.

Det politiske niveau

3. Faglig ledelse

- Understøttelse af dagtilbud og skole HELT tæt på praksis = Center for Dagtilbud, Skole og Forebyggelse med **2** chefer:

  - **Dagtilbud og forebyggelse** – fokus på kvalitet i læringsmiljøet og sprogarbejdet hos de yngste
  - **Skole og PPR** – fokus på stærke fællesskaber

4. Sprogindsats

- Sprog er en forudsætning for at kunne begå sig i livet – kvalitet og nærvær er afgørende for barnets sprogudvikling.

Budget 2025

1 Nyt tilsynskoncept

Definition af de overordnet mål - hvad skal vores tilsynskoncept kunne?

- Understøtte en overordnet **udvikling**
- **Praksisnære handleplaner** – fx at konkrete anbefalinger til justeringer af læringsmiljøet – spisning, garderobesituationen, positionering på legepladser.
- **Omsætteligt** for den pædagogiske leder – relevant værktøjskasse til den daglige leder
- **Kapacitetsopbyggende** – fx sidemandsoplæring
- Bygge på **forskning**

2 Udvikling af ramme for faglig ledelse og udvikling

Der er relativt meget metodefrihed, MEN samtidig en forventning om, at den pædagogiske praksis:

1. Er **datainformeret og forskningsbaseret**
2. Er **Effektbaseret**
3. Indeholder **konkrete delmål og hyppig målopfølgning.**

Børn er kun 3 år i et år!!

3 Udvikling af den konkrete tilsynsmodel

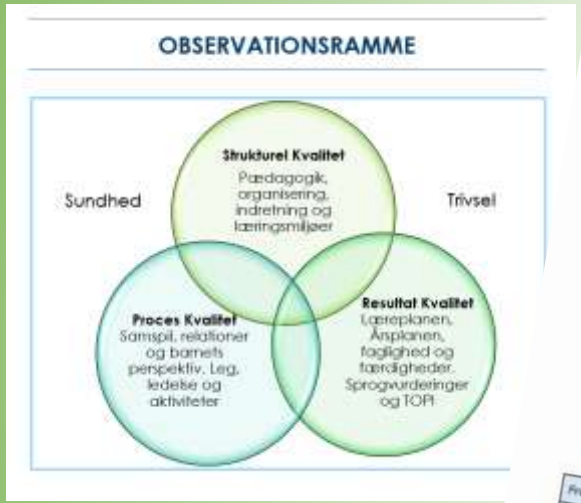

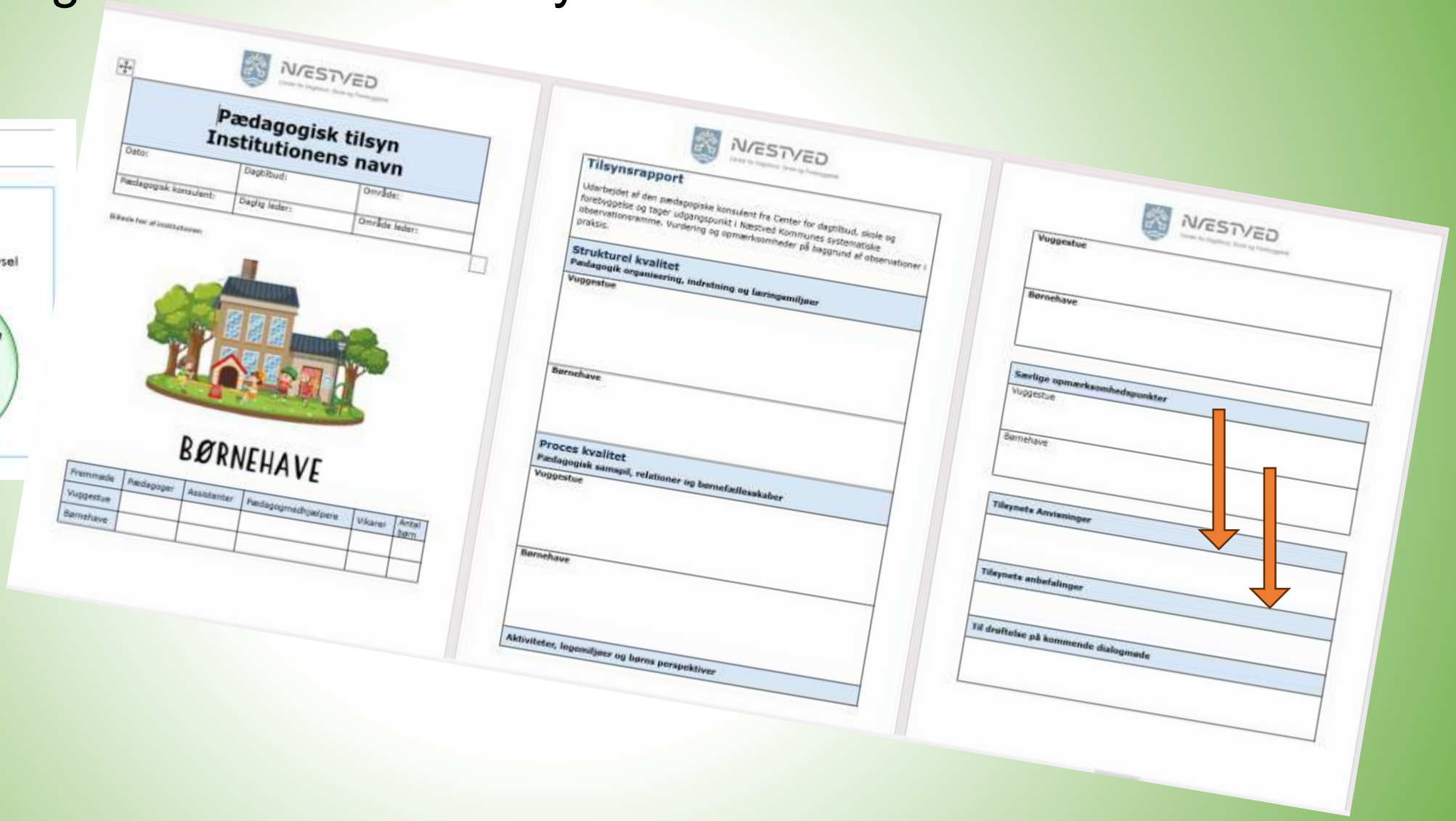

4 Særligt fokus på fra fund til handling

Tidligere

- Vi lavede fund – men det var ikke beskrevet, hvad der skulle gøres ved det.
- Lang responstid når tilsynet var gennemført – strukturen var styrende for opfølgning og handling .

I dag

- Tilsynsrapportens handleplansdel afspejler **nødvendigheden af handling(**er) i forhold til det ønskede faglige niveau i vores dagtilbud.
- Tilsynet kan **give anvisninger til konkrete handlinger** – redskaber, kompetenceudvikling etc. med mulighed for yderligere sparring.
- Der er differentieret responstid - **hvis der er behov for opfølgning i morgen, så skal det ske i morgen.**
- Tilsynsrapporten er **metakommunikation** til medarbejdere
- På baggrund af tilsynsrapporten skal institutionen udarbejde en **udviklingsplan/praksisplan.**

Tilsyn – det formelle forløb

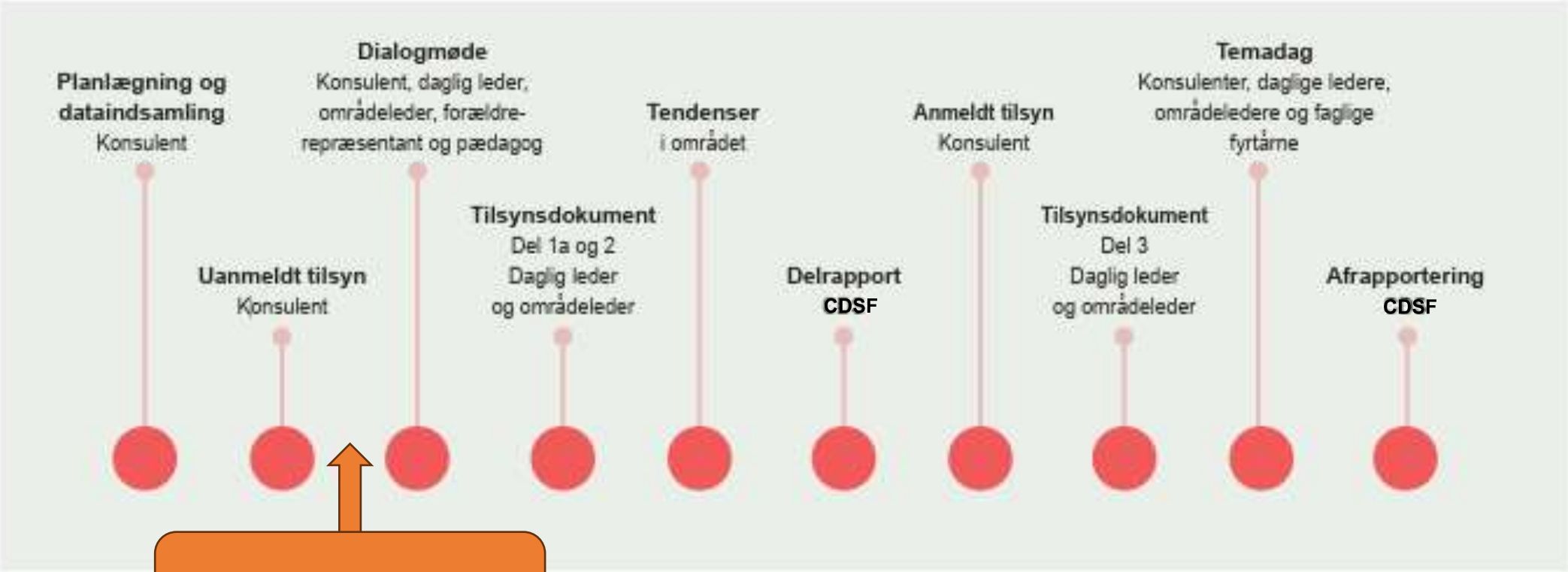

I nogle situationer, kan der være behov for opfølgning inden for få dage

Ledelsens rolle – faglig ledelse

1. **Dagtilbudschefen**
   - Tæt på områdelederne - løbende dialog om str
     ledelsesmæssige og pædagogiske prioriteringer
2. **Områdelederne**
   - Tæt på de daglige ledere (12-13 ledere
     understøtte og give anbefalinger til den faglig
   - Kommer nogle gange tilsynet i forkøbet – f
     ønskede kvalitet og går ind i det.
3. **Dagtilbudslederne**
   - Omsætte handleplan til udviklingsplan
   - Prioritere indsatser med henblik på udvikling af den pædagogiske kvalitet.

OBS!
Der er ledere og medarbejdere der bliver udfordret af forventningen til det faglige niveau –
Vi har stor opmærksomhed på, hvor vi ser potentiale for udvikling, og hvor vores veje må skilles!

Kompetenceudvikling

Opkvalificeringspuljen – forløb over 5 år

- Fokus
  - Faglige fyrtårne
  - Børnefælleskaber og læringsmiljøer for alle
  - Faglig ledelse
- Alle pædagoger, PAU´er, medhjælpere og ledere kommer igennem uddannelsesforløb over de 5 år.
- Forløbene understøtter kompetencer indenfor den styrkede læreplan, fællesskabende pædagogik, faglig ledelse
- Tidligere har vi uddannet ud af praksis (teoretisk fokus) – nu fokus på uddannelse koblet til og ind i praksis.

Hvad tager vi med os fra arbejdet med kvalitet i dagtilbud:

Fund i et tilsyn skal udmøntes i en **konkret (og anvisende) handleplan** til den enkelte institution.

Den tidsmæssige opfølgning på **handplanen skal være differentieret** og afspejle graden af nødvendighed. Fra én dag til ét år. Strukturen må ikke være styrende.

Handleplanen **legitimerer prioriteringer** i arbejdet med kvaliteten i den enkelte institutions egen udviklingsplan - praksisplan (alt er ikke lige vigtigt). Områdeledere og daglige ledere skal understøttes i prioriteringer.

Tilsyn er retrospektiv! Tilsyn og handleplan skal **kobles med opkvalificering og udvikling** – herunder opkvalificeringspulje, faglige temadage, personalemøder,, sidemandsoplæring

Afstem ressourcer i forhold til ledelse på alle niveauer. Hvis der er behov for akutte ændringer i den pædagogiske praksis – så skal der være mulighed for at følge op her og nu. Både i forhold til dagtilbudschef, områdeleder og pædagogiske konsulenter.

Det ledelsesmæssige ophæng og kernen i arbejdet med kvalitet i dagtilbud er at fastholde fokus på, hvordan du leder dine medarbejderes **forholdemåde** overfor børn og hinanden.

Vi vil have et ressourceorienteret børnesyn!

STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Nationale opfølgningsinitiativer

fra Børne- og Undervisningsministeriet

Regionalt møde i Holbæk d. 11. juni 2025

Budskabet fra ministeren

I brev udsendt til alle kommuner d.23. maj 2025:

- Kvalitetsundersøgelsens resultater er bekymrende
- Undersøgelsen er repræsentativ og resultaterne er derfor relevante for *alle* kommuner
- Kommunerne er forpligtet til at sikre uvildighed i deres tilsyn med dagtilbuddene
- Uvildighed i tilsynet er et væsentligt element i at få et retvisende billede af den pædagogiske kvalitet i alle dagtilbud
- Brug resultaterne, i kombination med viden fra tilsynet, som grundlag for den politiske drøftelse af udviklingen på dagtilbudsområdet (jvnf. §3a stk. 5)

Væsentlige indsatser på dagtilbudsområdet

Pulje til sociale normeringer:

- Regeringen vil fortsat prioritere midler til sociale normeringer i daginstitutioner ved en genudmøntning af puljen i 2026-2028
- I får information så hurtigt som muligt

Opkvalificeringspulje:

- Regeringen vil fortsat prioritere midler til opkvalificering af pædagogisk personale i dagtilbud ved udmøntning af puljen i 2026-2030
- I får information så hurtigt som muligt

Formidling af relevant faglig viden

På læringsportalen Emu Dagtilbud ligger faglig viden og inspiration relateret til kvalitetsundersøgelsen:

- Om de faglige temaer og de nationale udviklingsbehov- fx:
  - Relationer
  - Leg og aktivitet
  - Det tværgående fokus på børn i udsatte positioner

- Om indsatsområderne- fx:
  - Tilsyn og opfølgning på tilsyn
  - Faglig ledelse
  - Evalueringskultur

https://emu.dk/dagtilbud/den-nationale-kvalitetsundersoegelse-af-dagtilbud-3-5-aar-viser-behov-kvalitetsudvikling?b=t436-t6392

Udvikling af faglige anbefalinger

STUK udvikler en række faglige anbefalinger om arbejdet med **relationer** som opfølgning på kvalitetsundersøgelsen - i dialog med forskere

Anbefalingerne handler om:

- Relationer mellem børn og pædagogisk personale
- Børnefællesskaber

Anbefalinger til forvaltninger om understøttelse af sprogarbejdet

KAP. 1 **Styrk samarbejdet med dagtilbuddene**

KAP. 2 **Brug data i samspil med personalets egne betragtninger**

KAP. 3 **Løft de sprogansvarliges kompetencer, og involvér dagtilbudsledelsen**

KAP. 4 **Stimulér tosprogede børns sprog**

KAP. 5 **Skab trygge rammer for sprogvurdering af børn uden for dagtilbud**

Tværkommunale udviklingsgrupper

- STUK bidrager til KLs **tværkommunale udviklingsgrupper for dagtilbudschefer om arbejde med at håndtere dagtilbud med bekymrende kvalitet**
- Dagtilbudschefer og nøglemedarbejdere inviteres til at deltage i 4 møder over et år - fra efteråret 2025
- Fokus på at sikre viden og inspiration til denne opgave, gennem forskningsoplæg, vejledning om lovgivning og sparring på tværs af kommunerne

Tak for i dag

Invitation til deltagelse i tværkommunale udviklingsgrupper om arbejdet med dagtilbud med betydelige kvalitetsudfordringer

De tværfaglige udviklingsgrupper har til formål at sikre viden og inspiration på forvaltningsniveau til at understøtte en forandringsproces og opbygge kompetencer til at fremme kvalitetsudvikling i dagtilbud med betydelige kvalitetsudfordringer.

Ambitionen er derigennem at kapacitetsopbygge forvaltningen til at arbejde målrettet med denne gruppe af dagtilbud.

KL

Invitation sendt til alle dagtilbudsdirektører og chefer. Frist for tilmelding den 27. juni 2025.

Kontakt ldpe@kl.dk for mere information om deltagelse